

'Je mag geen koeien met auto's vergelijken'; Broeikasgassen Wageningen UR schrijft dubbelzinnig rapport over klimaatfilm Meat the Truth

*Door onze redacteur; Karel Knip
Rotterdam, 22 april.*

Slaat de vleessector terug? Nee, zeggen de betrokkenen, dat is een verkeerde perceptie. Het is absoluut geen aanval op de Partij voor de Dieren. Integendeel.

Deze week ging de film 'Meat the truth' in roulatie en nèt een paar dagen eerder publiceerde Wageningen UR een kritisch rapport over de film. Wageningen UR combineert universiteit en research-instellingen. Het verslag bevat een dubbele boodschap. Op bladzijde acht is de conclusie dat de film gebaseerd is op 'actuele kennis' en - op enkele onjuistheden na - 'geen grote (reken)fouten' bevat. Drie pagina's verder begint een uitputtende opsomming van onjuistheden.

'Meat the truth' werd in december gepresenteerd. Marianne Thieme van de PvdD treedt erin op als Al Gore in de klimaatfilm 'An inconvenient truth'. Thieme concentreert zich op de bijdrage van de mondiale veehouderij aan de uitstoot van broeikasgassen. Aan de hand van een FAO-studie uit 2006 concludeert ze dat de bijdrage van de veehouderij wereldwijd groter is dan die van verkeer en vervoer: 18 procent versus 13 procent. Dat is de hoofdstelling. In kleine voorbeelden wordt uitgewerkt wat dit betekent.

Het FAO-rapport van landbouweconoom Henning Steinfeld komt tot zijn hoge waarde door de uitstoot van de broeikasgassen methaan en lachgas in rekening te brengen. Methaan komt vrij uit magen van herkauwers, lachgas vooral uit de mest. Steinfeld vond een derde grote post in de ontginning van regenwouden, savannes en graslanden voor de productie van veevoer (soja, mais). Onderzoekers van de Vrije Universiteit Amsterdam vulden op verzoek van Thieme de conclusies aan met eigen berekeningen.

Maar het Milieu en Natuur Planbureau stelde al in december dat Steinfeld teveel boskap had meegerekend, hoewel het daar later weer van terug kwam. Thieme's uitkomst beviel ook CDA-parlementariër Annie Schreijer-Pierik (tevens varkenshouder) niet. Zij nam contact op met Aalt Dijkhuizen, bestuursvoorzitter van Wageningen UR (en tot voor kort directeur van veevoederbedrijf Nutreco) en weldra gingen drie Wageningse onderzoekers aan de slag.

Het kersverse rapport etaleert vooral het Wageningse voornemen om de problemen rond veehouderij en milieu ook zelf beter te gaan onderzoeken. De voornaamste zwakte die in de film is aangetroffen is dat Thieme 'veehouderij' als synoniem gebruikt voor productie van vlees, terwijl veel vee ook wordt gehouden voor zuivel en wol. En de film maakt te weinig onderscheid tussen vleessoorten. Varkens dragen bij aan de kap van regenwouden, koeien produceren het broeikasgas methaan en kippen geen van beide.

De hoofdconclusie uit Thieme's film, wereldwijd draagt de veehouderij 18 procent bij aan broeikasuitstoot, is door Wageningen na verificatie geaccepteerd.

Maar, schrijft het rapport, de cijfers zijn niet representatief voor de Nederlandse situatie, hier is de bijdrage maar 9 procent van de nationale uitstoot. De Wageningers hanteren een inventarisatie van het MNP uit 2007. Alle uitstoot van methaan en lachgas die het MNP vond, schrijven zij toe aan de veehouderij, hoewel een deel van het lachgas ook uit de akkerbouw komt. Wat ze weer niet meetellen is het zeer hoge energieverbruik van de (intensieve) veehouderij. Pijnlijker is dat het MNP een inventarisatie voor de Kyoto-rapportage maakte en, geheel conform de richtlijnen, een doorslaggevende fractie weg liet: het gigantische Nederlandse verbruik aan soja dat tegen de vier miljoen ton per jaar belooft. Daarvoor wordt buiten onze grenzen meer dan 10.000 km² landbouwgrond gebruikt, vooral in Brazilië. Jaarlijks worden honderdduizenden hectares oerwoud gekapt voor de sojateelt, en daarbij treedt een enorme CO₂-uitstoot op, dat was nu juist de eye-opener van het FAO-rapport. Als maar één procent van de voor Nederland bestemde soja op vers ontgonnen bosgrond wordt geteeld dan is de schatting van Steinfeld waarschijnlijk ook nationaal geldig. Onbegrijpelijk dat de soja-invoer over het hoofd is gezien.

Een omissie? Ja, dat kun je een omissie noemen, zegt onderzoeker Peter Kuikman, maar láát het in plaats van 9 procent 13 of 15 procent zijn, dat doet er niet toe. We hebben willen laten zien dat je de uitstoot van een sector niet eenduidig kun vaststellen. Het hangt helemaal van je zelfgekozen systeemgrenzen af. Een zuiver vergelijk tussen veeteelt en transport is helemaal niet mogelijk.

April 22, 2008